

Quedas de Kalandula na řece Lucala,
druhé největší vodopády v Africe

DOBRODRUZI

Týden v Angole

Boeing dosedá na horké africké půdě a já přemýšlím, jaké to tady bude. Jsem po více než třech letech opět v Africe, tentokrát v Angole. Většina pasažérů letí za obchodem či rodinou, turistika tu prakticky neexistuje. Co tu čeká nezávislého cestovatele?

Text a foto: Daniel Valchovník / Angola

Angola mne několik let fascinovala, takže byl pravý čas vydat se na cestu. Na letišti platím 120 USD za 30denní turistické vízum, které jsem si vyřídil před cestou on-line. Dostanu ho vlepené do pasu a cesta může začít.

Hlavní město Luanda leží na pobřeží Atlantského oceánu, je hlavním angolským přístavem a administrativním centrem země. Mou výhodou v této zemi je, že z dob svého podnikání v Mosambiku hovořím portugalsky. Měním si angolské hanzy, a nebýt místního kontaktu, přijdu hned na začátku o čtvrtinu z ceny kurzu. V bance totiž vyměníte jeden americký dolar za 327 kwanz, na letišti za 300 kwanz a přes místní kontakt dostávám 430 kwanz (mluvím o polovině dubna 2019). Zapomeňte, že vám někdo vymění kwanzu při odletu zpět na dolary. Vše vyměněné je v zemi nutné utratit.

Zní to neuvěřitelně, ale Luanda patří pro cizince mezi nejdražší města světa. Je

dokonce dražší než Tokio, Hongkong nebo New York. Kritéria se týkají nákladů přímo v centru města a sledují cenu 200 různých položek v přepočtu na dolary. Je v nich například pronájem bytu, taxislužba, džíny, lístek do kina, litr vody apod. Pokud budete bydlet v centru jako turista, za kvalitní ubytování, stravu v restauraci, dopravu taxislužbou počítejte s 1000 dolary na den. Vše se dá ale zvládnout s nižšími nároky i za méně. Ale s tím, že to bude úplně levné, nepočítejte. Úleva zčásti přichází mimo hlavní město: tady stojí jedno avokádo 1500 kwanz, na venkově jich za tu cenu dostanete třicet. A podobné je to i s dalšími potravinami či vodou.

V Luandě jsem navštívil zajímavou stavbu – Palácio de Ferro. Dům navrhl světoznámý architekt Gustav Eiffel. Stavba ze železa byla zkonstruována ve Francii a do Luandy se dostala cestou přes Madagaskar.

Jinak je Luanda hlavní město jako každé jiné. Na africké poměry jde o velmi

moderní metropoli, problémem je doprava. Taxislužba prakticky neexistuje nebo je cenově nesmyslně vysoko. Nejlepší způsob je mít auto nebo se pohybovat levně místní autobusovou dopravou, kde vás jeden úsek cesty po městě vyjde na 150 kwanz. Nicméně vše je velmi zdlouhavé.

Doprava po africku

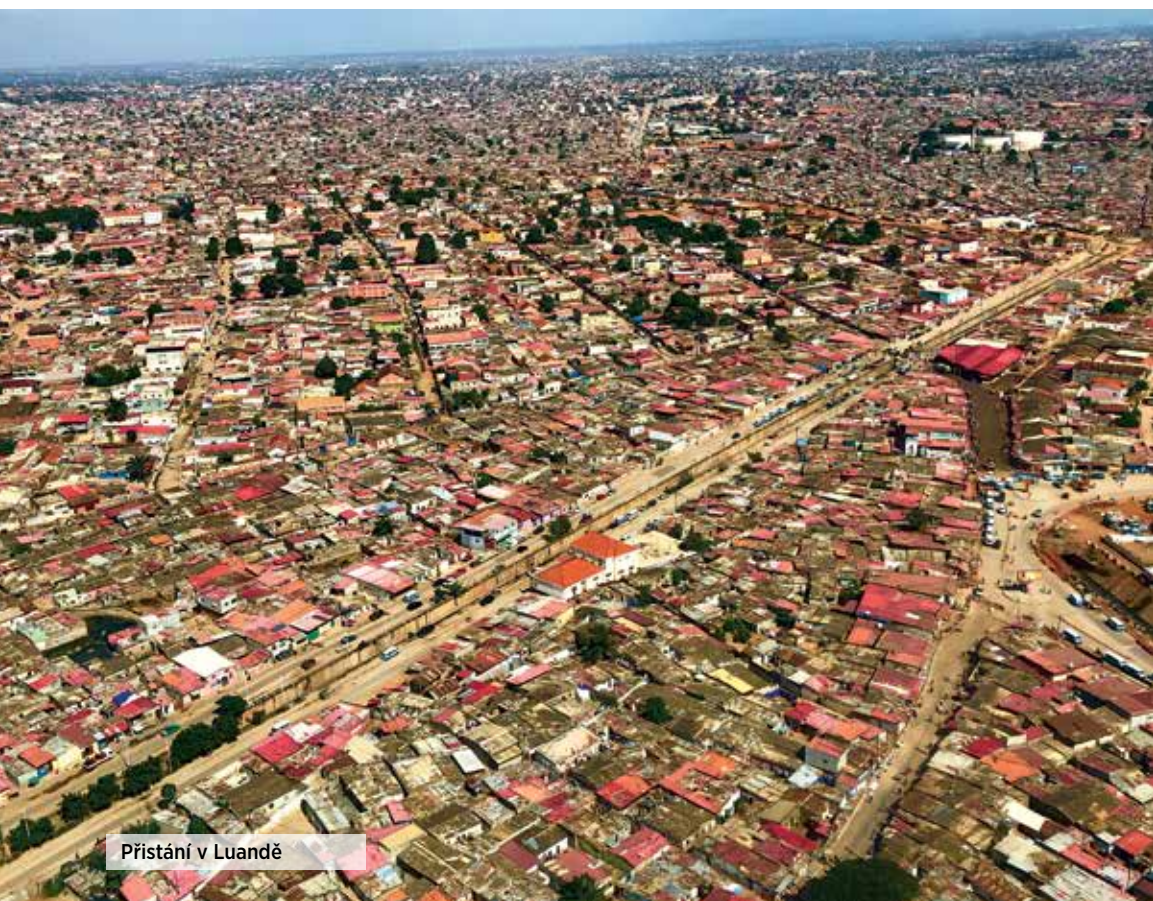
Hlavním cílem mé angolské cesty jsou vodopády Kalandula, 400 km východně od hlavního města. Na místo jsem se dostal docela jednoduše pohodlným range roverem pro pět platících osob. Cesta stojí 4000 kwanz a zabere pět hodin včetně zastávky na benzince.

Až tady si uvědomuji, jak obrovské riziko jsou zde řidiči a místní silnice. Viděl

Řízení pod vlivem alkoholu je tu dost rozšířený problém.

jsem tu tolik dopravních nehod co za celý život! Auta v příkopu, zranění (záchrana nikde), ohořelá auta, auta nabouraná, ale stále pojezdna na silnici – odtahová služba moc nefunguje. Na silnicích bez jakéhokoliv upozornění vidíte v asfaltu stovky menších i velkých děr, a to na frekventovaných úsecích. Vesnice, kde je povoleno 40 km/h, jsem projížděl s řidičem až 160 km rychlostí a jeden místní musel uskočit do křoví! Tady jsem měl opravdu strach a žádal o zpomalení. Jenže pro šoféry rozhoduje rychlost, kolikrát se na cestě mezi bodem A a B otočís, o tolik máš více peněz.

Mnoho řidičů je také pod vlivem alkoholu, ale tento prohřešek se konečně začíná trestat. „Se beber, não conduza“ vidím často na značkách, volně přeloženo: „S alkoholem za volant nesedejte.“ Nicméně řidičů v opilosti je na cestách stále mnoho. Během pětihodinové jízdy jsme měli pět policejních kontrol, poslali jednoho člověka do křoví, srazili jedno kůzle a přejeli

Přistání v Luandě

Prodej grilovaných banánů

Tržiště v Malanje

hada. Záchranku jsem viděl pouze dvakrát, že bychom zastavili u nehody, se také nekonalo.

Nemáte v pořádku technický průkaz? Nevadí, stačí, když policejní kontrole společně s doklady dáte 500 kwanz, necelé dva dolary, a můžete se rozjet. Takhle to funguje a všichni jsou spokojeni. V žebříčku Transparency International o vnímání korupce skončila Angola na 164. místě ze 176 států.

Zajímavé bylo, že mě na cestách mnoho místních považovalo za Číňana. Po pár dnech jsem rezignoval a svou novou národnost z recese přijal. Světlejší okamžik nastal, když mi muž při čekání na autobus určil ruskou národnost. O naší zemi věděl jen málokdo.

U vodopádů

Konečně jsem dorazil na místo, které stojí rozhodně za podívanou: 104 metry vysoké vodopády, známé v této oblasti jako „Quedas de Calandula“. Jsou druh

ROPA, DIAMANTY A BÍDA

Kvůli více než čtvrt století trvající **občanské válce (1975 až 2002)** měla země rozvrácenou ekonomiku a značné plochy zaminovaného území. Po válce v roce 2002 začala **využívat své přírodní zdroje**, hlavně ropu, zlato a diamanty. Dnes je druhým největším producentem ropy na africkém kontinentě a pátým největším světovým vývozcem diamantů. Ještě před pár lety **byla jednou z nejrychleji rostoucích ekonomik** Afriky, která investovala do oblasti cestovního ruchu a infrastruktury, stavěla stadiony v hlavním městě, desítky luxusních hotelů, telekomunikace, letiště a silnice.

Z velkolepých plánů a staveb ale mnoho nezůstalo, napakovaly se jen nejvyšší vrstvy. Dcera tehdejšího prezidenta Isabel dos Santos dnes patří k nejmladším a nejbohatším ženám afrického kontinentu. Je první africkou miliardářkou v USD. Stadiony i nové luxusní hotely leží ladem, některé z nich se neotevřely vůbec a na moderních tříproudových silnicích zub času pomalu zanechává svoje. Zato luxusní nákupní střediska, která jsem navštívil a jež patří Isabel dos Santos, fungují skvěle. Všichni teď věří, že **s nástupem nového prezidenta Joãa Lourença**, zvoleného v září 2017, se opět **blýská na lepší časy**. Jak to v Africe většinou bývá, opět jen na chvíli a naději dříve či později vystřídá zmar.

nejvyšší v Africe, po Viktoriiných vodopádech na hranici Zimbabwe a Zambie, které jsem naposledy navštívil v roce 2008. S šířkou 400 metrů patří vodopády Kalandula k opravdovým přírodním pokladům skrytým v srdci divokého pralesa. Po vodopádech Kaieteur v jihoamerické Guyaně, jež jsem viděl nedávno, je to další přírodní zázrak. Nejlepší ale je, že tady nenajdete žádnou oficiální vstupní bránu, žádné vstupné, žádné turisty a žádné

Pedras Negras – Černé kameny

bezpečnostní opatření kvůli pádu. U tak velkých vodopádů jsem tohle nikde nezažil.

Ubytování nacházím v Malanje, jež je hlavním městem provincie a leží 85 km od vodopádů. Hotel s výbornou snídaní stojí na noc 18 000 kwanz, tedy 55 dolarů. S angolskými přáteli večer slavím čísi třicátiny. Oslava je ve velkém stylu, obrovský dům, zahradní party, pozvaných 50 hostů, a hlavně hodně zajímavého jídla, pití a angolské muziky kuduro!

Černé kameny

Pedras Negras, v místním jazyce Pungo Andongo, můžeme přeložit jako Černé kameny. Bizarní oblé skalní útvary se nacházejí v obci Kacuso, přibližně 116 km od města Malanje, a patří k vyhlášeným atrakcím Angoly. Opět žádný vstup a široko daleko nikdo, jen já a čtyři Angolané. Černé kameny jsou opravdu nádherné, s krásnými výhledy na okolní nedotčenou krajinu.

V této oblasti žije také národní symbol

země: antilopa vraná. Vzácny druh byl velmi ohrožen lovem i občanskou válkou, v současné době se ho naštěstí daří chránit. Antilopa se vyznačuje velkými vrbovanými rohy, šavlovitě zahnutými dozadu. Ve svém logu ji má angolská státní letecká společnost TAAG a jmenuje se po ní národní fotbalový tým. Je prý nejkrásnější antilopou vůbec...

Cesta autem sem z Malanje trvala hodinu a půl. Místní dopravou by to bylo náročnější, já měl naštěstí vše zařízeno přes místní kontakty.

Na pláž

Vracím se do hlavního města a odtud mířím do oblasti Cabo Ledo. Tato velká zátoka leží v provincii Bengo v národním parku Kissama, přibližně 120km jižně od Luandy. Cesta trvá 90 minut a stojí místní dopravou 1500 kwanz. Vše probíhá tak, že čekáte, až se zaplní celé auto.

Týden v Angole stál za to: skvělí lidé, nádherná příroda, ucházející služby. Doporučuju!

Někdy to trvá 20 minut, někdy hodinu. Záleží, kde zrovna jste. Případně vám na začátku cesty dojde trpělivost jako mně, koupíte neobsazené místo nebo místa v autě a jedete. Takže obdoba taxi. Odměnou je křišťálově čistá voda, písčité pláže a kouzelně krásné útesy, které dělají z místa ráj na zemi. Po Svatém Tomáši a Princově ostrově, jež jsem navštívil v roce 2015, další skvost. Na své si kromě milovníků přírody přijdou rybáři a surfaři.

V oblasti jsou tři hotely. Je pondělí a jsem jediný host. Vybírám si ten nejdlehlší hotel v těsné blízkosti pláže. Cena na noc s chudou snídaní je vysoká: 120 dolarů. Další dva hotely jsou o 45 dolarů levnější. Servis ani ubytování ceně neodpovídají, ale poloha určitě stojí za to. Dávám si večeři, plody moře, vyhlížím oceán a konečně ochutnávám první točené angolské pivo Cuca. Po šesté pozoruji západ slunce, hned druhý den v šest ráno východ a je mi skvěle. Tady svoji týdenní návštěvu Angoly končím. Ještě se na chvíli podívám do rybářské vesnice Cabo Ledo a dám si symbolicky

Liduprázdné pláže v Cabo Ledo

Ubytování v hotelu Doce Mar, Cabo Ledo

ÚNOS ČS. OBČANŮ

Angolu mám od dětství spojenou s **únosem československých občanů 12. března 1983** během občanské války. Film „Osudové okamžiky“, který byl později natočen, mám v živé paměti. Povstalecký **Národní svaz za úplnou nezávislost Angoly** (UNITA) tehdy **zajal 66 Čechoslováků**, včetně žen a dětí, kteří tam byli vysláni obnovit provoz místní papírny. Všichni byli donuceni k **pochodu**, jenž měl neuvěřitelných **1320 kilometrů**. Někteří byli drženi v zajetí až **rok a půl**, jeden člověk **nepřežil**.

Hořička se svačinou se jmenovala Arlet

Voják angolské armády

černé pivo Cuca. Po cestě do Luandy mi zbývá z plánu krátká zastávka u přírodního skvostu Miradouro da Lua. Je to soubor útesů 40km jižně od Luandy, v obci Samba. Během eroze způsobené větrem a deštěm se zde vytvořila doslova měsíční krajina.

Až se někdo z vás do Angoly vydá, myslím, že bude mile překvapen. Lidé skvělí, příroda úžasná, jen ta doprava! K cestě doporučuji základy portugalštiny, určitě místní kontakt, cestovatelské zkušenosti a obezřetnost hlavně v Luandě. Týdenní ochutnávka mé 127. navštívené země ale byla správnou volbou. ◀

Daniel Valchovník

Baví ho golf a cestování. Projel 135 nezávislých zemí světa. Tento rok chystá Turkmenistán, Bhútán, Kiribati, Mikronésii a Šalomounovy ostrovy. Jeho snem je být jedním z nejmladších Čechů, kteří procestují všechny nezávislé země světa. Žil tři roky v Mosambiku a Zimbabwe, kde vlastnil slepičí farmu.